

Nepotizmus – „skrytá“ stránka fungovania Liptovskej a Oravskej stolice v 18. storočí*

TOMÁŠ JANURA

Kľúčové slová: nepotizmus, šľachta, podžupan, stoliční úradníci, Liptovská stolica, Oravská stolica, 18. storočie, reštaurácie, rod Okolicsány

Fenomén nepotizmu¹ patrí medzi takmer nepoznané aspekty fungovania uhorskej stoličnej správy. Tento problém sa v slovenskej historiografii zatiaľ systematicky neskúmal. Maďarská historiografia sa dosiaľ zaoberala predovšetkým obdobím 16. a 17. storočia v oblasti dnešného Zadunajska, kde mali na zloženie správneho aparátu stolíc najväčší vplyv veľkí pozemkoví vlastníci. Preto sa pri výskume tejto otázky v 18. storočí nedalo oprieť o širšie spektrum záverov a poznatkov iných historikov.² Výskumné výsledky prezentované v štúdiu bude preto potrebné podrobiť komparácii s ďalšími uhorskými stolicami.

Personálne väzby a s nimi spojené hodnotové orientácie sa začlenili medzi kľúčové elementy politickej kultúry v období novovekých dejín. Štátne či miestne úrady sa stali ideálnym miestom na upevňovanie týchto osobných spojení. Jedným z následkov bol vznik napätia medzi spoločensky vyžadovanými pravidlami vedenia úradu a sociálnymi záväzkami voči svojim príbuzným, priateľom a klientom. Utvoril sa tak priestor pre vznik korupcie, keď sa zneužili verejné prostriedky na súkromné účely.³ Korupcii mohol výrazne napomáhať nepotizmus, ktorý, ako bude ďalej osvetlené, nemusel byť nutne chápaný ako konanie poškodzujúce záujmy štátu.

---

* Štúdia vznikla v rámci grantového projektu VEGA č. 22/0133/10 *Šľachtický dvor – mocensko-politická, správna a kultúrna entita v ranom novoveku*.

¹ Podľa slovníka pod pojmom nepotizmus rozumieme protežovanie, presadzovanie príbuzných, chránencov a pod. z moci svojho postavenia. BUCHTELOVÁ, Růžena a kol. *Slovník cudzích slov*. Trans. Ľubica Balážová a kol. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1997, s. 631. V tejto štúdiu význam nepotizmu chápem rovnako. Ide totiž o vedomé uprednostňovanie vlastných príbuzných riadnym podžupanom (ako nadriadeným a mocensky najvplyvnejším stoličným úradníkom) v stoličných úradoch.

² GECSÉNYI, Lajos. Győr megye közigazgatása és tisztikara a XVII. században. In *Levéltári szemle*. 1988, roč. 36, č. 3, s. 14-34. TURBULY, Éva. Adatok a megyei közigazgatás és tisztikar történetéhez a Nyugat-Dunántúlon a 16. század második felében és a 17. század első évtizedeiben. In *Levéltári Szemle*, 1994, č. 4, s. 23-33. KAPILLER, Imre. Zala megye közigazgatása 1750 – 1790. In MOLNÁR, András (ed.). *Zala megye archontológiája 1138 – 2000*. Zalaegerszeg : Zala Megyei Levéltár, 2000, s. 47-59. ODÓR, Imre. A „hivatali elit“ Baranya vármegyében 1711 – 1813. In *Levéltári Szemle*, 1995, č. 2, s. 21-34.

³ GRÜNE, Niels. „Und sie wissen nicht, was es ist“. Ansätze und Blickpunkte historischer Korruptionsforschung. In GRÜNE, Niels – SLANIČKA, Simona (ed.). *Korruption : Historische Annäherungen an eine Grundfigur politischer Kommunikation*. Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 2010, s. 21, 26, 27.

Negatívny postoj štátu voči nepotizmu bol v období konca 17. a v prvej polovici 18. storočia skôr nepriamy, priamo proti nemu nezasahoval. Avšak od nástupu Márie Terézie na uhorský trón (1741) sa dbalo na dôkladné vedenie účtov stoličnými pokladníkmi, ktorí patrili k najdôležitejším osobám v rámci príbuzenskej úradníckej štruktúry. Štát tak prostredníctvom Kráľovskej miestodržiteľskej rady postupne oslaboval korupciu pri správe financií, ktoré by inak získal rodinne spriaznený úradník. Od druhej polovice 18. storočia narastal objem a náročnosť písomnej agendy, ktorú mohli dôkladne zvládať iba vzdelaní úradníci. To bola jedna z ďalších foriem nepriameho potláčania nepotizmu, keď župan bol pri menovaní nových úradníkov nútený prihliadať na vzdelanosť bez ohľadu na rodinné väzby.

Použitie úvodzoviek v názve štúdie nebolo samoučelné. O konkrétnom dopade vplyvu nepotizmu na zloženie úradníckeho osadenstva stolíc totiž dobre vedeli jej šľachtickí obyvatelia, pre ktorých tento fenomén nebol neznámy. Tí totiž dôverne poznali mechanizmus formovania a fungovania nepotizmu. Kľúčovú úlohu pri iniciovaní rodinných a rodových väzieb zohrávali riadni podžupani, ktorí stáli na čele stolíc a boli najvyššou stoličnou volenou úradníckou autoritou. Nadobudnuté pozície sa snažili posilniť prostredníctvom svojich ľudí pri obsadzovaní jednotlivých postov. Vyberali si predovšetkým osoby, ktoré boli s nimi v blízkom či vzdialenejšom pokrvnom príbuzenstve. Predstavitelia a úradníci nadriadenej inštitúcie uhorských stolíc – Kráľovskej miestodržiteľskej rady – pochádzali z rôznych kútov kráľovstva a z vlastnej skúsenosti poznali situáciu v stolicach. Miestodržiteľstvo tak vedelo, že stolice fungujú aj na princípe nepotizmu, hoci konkrétne detaily nepoznalo.

Pre Kráľovskú miestodržiteľskú radu nepotizmus nepredstavoval zásadný problém, pokiaľ to priamo neohrozovalo výkon samosprávnych úloh stolice, ktoré sa dostávali pod stále väčší drobnohľad najmä vo vojenskej a finančnej oblasti. V mnohých prípadoch dokonca mohlo miestodržiteľstvo vnímať nepotizmus ako pozitívny jav. Zabezpečoval totiž dlhodobejšiu kontinuitu jedného stoličného úradníka, čím sa jeho pozícia približovala k postaveniu štátneho, ktorý bol dlhodobo zamestnancom štátnej inštitúcie. Nevznikal tak problém so zaučaním a kvalifikáciou pri zmene úradníkov. Obzvlášť výhodné sa to zdalo byť pri pozícii pokladníkov, ktorí podliehali kontrole miestodržiteľstva, ale aj vojenských komisariátov. Miestodržiteľstvo totiž disponovalo zoznamami stoličných úradníkov a vedelo, kto akú funkciu zastával. Pre nadriadené orgány tak bolo pôsobenie oravského domáceho pokladníka Michala Okolicsányi v rokoch 1734 – 1772 akceptovateľné.⁴

Nepotizmus sa stal problematickým pre Kráľovskú miestodržiteľskú radu až vtedy, keď to ohrozovalo záujmy štátu. Pri rastúcich požiadavkách na charakter stoličnej správy sa miestodržiteľstvo nemohlo zmieriť s tým, že by bol konkrétny šľachtic v tom istom čase úradníkom

⁴ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej MV SR), Štátny archív Bytča (ďalej ŠABY), fond (ďalej f.) Liptovská župa I. (ďalej LŽ I.), kongregačný protokol (ďalej KP) z rokov 1729 – 1732, inventárne číslo (ďalej i. č.) 24, s. 62, 66. MV SR, ŠABY, f. Oravská župa I. (ďalej OŽ I.), KP z rokov 1733 – 1738, i. č. 19, s. 206; KP z roku 1772, i. č. 44, s. 142. EMBER, Győző. Magyarország közigazgatása 1711 – 1765. In *Levéltári Közlemények*, 1983, roč. 54, č. 1-2, s. 23.

viacerých stolíc. V takom prípade nemohol dostatočne splňať zverené úlohy a zákonite musel zanedbávať post v jednej zo stolíc. V tomto prípade bola regionálna šľachta - na rozdiel od hlavných županov a ostatnej aristokracie, ktorá vo svojich rukách kumulovala viaceré titulárne či skutočné funkcie a hodnosti - diskriminovaná. Prvá zákonná úprava zakazujúca kumulovanie stoličných postov bola schválená na uhorskom sneme v rokoch 1722/23. Rokovania priniesli prijatie snemového článku 56 z roku 1723, ktorý takéto počínanie zakázal, avšak ho nesankcionoval, čo mohol ambicióznym jedinec využiť. Situácia sa zakrátko zmenila, keď Karol III. vydal doplňujúce nariadenia, konkrétne obežník z roku 1725 a dva intimáty z roku 1727. Na ich základe musel takýto úradník rezignovať z postu v ostatných stolicách. Ak by tak neurobil, mali sa do všetkých jeho funkcií zvoliť noví šľachtici. Navyše o všetkom bolo informované miestodržiteľstvo, ktoré mohlo iniciovať aj trestné stíhanie. Tento problém sa dotkol aj Liptovskej stolice. V roku 1725 bol za riadneho podžupana zvolený Mikuláš Dvornikovics, napriek tomu, že v čase voľby bol riadnym podžupanom Hontianskej stolice. Odmietal sa však vzdať jednej z funkcií a svoje rozhodnutie zmenil až po vydaní spomínaných dvoch intimátov Karola III. v roku 1727. Nakoniec sa Dvornikovics po intervenciách miestodržiteľstva rozhodol vzdať postu v Liptovskej stolici.⁵

Stoličná šľachta napodobovala zaužívané modely správania aristokracie.⁶ Preto bolo nereálne očakávať, že sa rodinkárstvo na stoličnej úrovni nerozvinie, keď si uvedomíme, že v aristokratických kruhoch sa považovalo za samozrejmosť, aby uzatvárané sobáše naplňali predovšetkým majetkovo-politické ambície rodu a rodiny. V prostredí uhorských stolíc mali medzi bohatým katolíckym zemanstvom rozhodujúce slovo pri aktívnom budovaní nepotizmu riadni podžupani.⁷ Zloženie stoličného magistrátu v súlade s požiadavkami podžupana potom ovplyvňovala napríklad početnosť potomstva, náboženské vierovyznanie, majetkové zázemie. Postupne tak dochádzalo ku konštituovaniu akejsi „úradníckej rodiny“. Do jej okruhu patrili všetci podžupanovi podriadení úradníci, ktorí boli so svojím nadriadeným v určitom

⁵ MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z rokov 1718 – 1726, i. č. 22, s. 653; KP z rokov 1726 – 1729, i. č. 23, s. 296, 352; KP z rokov 1746 – 1749, i. č. 30, s. 540, 541. *Articuli diaetales anni M. DCC. XXIII.* Tyrnavia : Typis Academicis Societatis Jesu, 1740, s. 27, 28.

⁶ Z početnej literatúry k tejto téme možno spomenúť napríklad nasledovné tituly: DEWALD, Jonathan. *The European Nobility 1400 – 1800.* Cambridge : Cambridge University Press, 1996; *Aristokratie.* Darmstadt – Neuwied : Luchterhand, 1969; FUNDÁRKOVÁ, Anna. Zápas o prvenstvo? Rodinná politika a stratégia Pálffyovcov v prvej polovici 17. storočia. In *Forum Historiae*, 2010, roč. 4, č. 2.

http://www.forumhistoriae.sk/FH2_2010/texty_2_2010/fundarkova.pdf; MAŤA, Peter. *Svět české aristokrace (1500 – 1700).* Praha : Nakladatelství lidové noviny, 2004. PAPP, Imre. *A francia nemesi társadalom a XVIII. században.* Budapest : L' Harmattan, 2005.

⁷ Na čele stolice formálne stál hlavný župan ako jej symbolický predstaviteľ na viedenskom dvore a v Hornej tabuli uhorského snemu. Županov zástupca – *riadny podžupan* – bol naproti tomu skutočnou hlavou stolice, ktorý sa priamo podieľal na úradovaní. Riadny podžupan osobne zodpovedal za chod zverného magistrátu, mal možnosť kontrolovať prácu všetkých podriadených a bol odvolacou inšinciou v prípade kompetenčných sporov medzi úradníkmi. *Zastupujúci podžupan* spočiatku plnil funkcie riadneho podžupana iba v čase jeho neprítomnosti alebo choroby. Neskôr prevzal na seba časť kompetencií svojho nadriadeného. Obom podžupanom podliehali všetci ostatní úradníci podieľajúci sa na správe. *Riadny notár* spolu s *podnotármi* sa starali o všetku písomnú agendu a archív. *Fiškál s podfiškálom* sa realizovali na pojednávaniach stoličného súdu. *Pokladníci* spravovali výber vojenských a domácich daní, z ktorých sa platili potreby armády a zaisťoval chod magistrátu. *Slúžni a podslúžni* dohliadali nad okresmi a kontrolovali výber daní, stav ciest a cenové limitácie. *Komisári* sprevádzali prechádzajúce vojská a zabezpečovali ubytovanie určených plukov na území stolice.

pokrvnom príbuzenskom zväzku alebo ich deti mali za kmotra či kmotru podžupana alebo niekoho z jeho najbližšej rodiny. Ak chcel podžupan docieľiť čo najväčší podiel „rodinných“ úradníkov a zabezpečiť kontinuitu vytvorenej príbuzenskej „pavučiny“, museli byť pokrvné vzťahy medzi striedajúcimi sa podžupanmi čo najužšie. V prípade Liptovskej a Oravskej stolice bolo vzájomné rodinné prepojenie tak silné, že i podžupani oboch stolíc tvorili bližšiu, či vzdialenejšiu rodinu. Podžupan Oravskej stolice mal „svojich“ úradníkov v Liptovskej a liptovský podžupan v Oravskej stolici.

Prvé kroky k utvoreniu blízkych vzťahov oravských a liptovských riadnych podžupanov podnikol Ján Okolicsány, ktorý sa stal na konci 17. storočia prefektom Oravského komposesorátu, najväčšej majetkovej domény v správe popredných uhorských aristokratov, thurzovských dedičov. Nadobudnuté postavenie využil vo svoj majetkový prospech. Kľúčovým sa v roku 1696 stal sobáš jeho dcéry Anny Márie Okolicsányovej s Jurajom Mattyassovszkým, synom vplyvného uhorského kancelára a nitrianskeho biskupa Ladislava Mattyassovszkého. Ján Okolicsány sa tak mohol ľahko dostať k informáciám o šľachtickom majetku v správe Uhorskej komory. Pre seba získal komore prípadnúce pallugyayovské majetky spolu s kaštieľom v Palúdzke, ktorý sa stal jeho dôstojným sídlom. Tým výrazne rozšíril majetok svojej rodovej vetvy. Pre svojho príbuzného Juraja Okolicsányu vymohol udelenie skonfiškovaného dávidovského majetku s kúriou v Istebnom. Juraj Okolicsány sa neskôr stal oravským podžupanom a jeho potomstvo a príbuzenstvo tvorilo podstatnú zložku oravských úradníkov pod vedením Jozefa Okolicsányu a jeho nástupcov.⁸

Spomínaný prefekt Oravského panstva sa postaral aj o výhodné sobáše ostatných svojich detí, pričom pre Liptovskú a Oravskú stolicu sa najdôležitejšou stala v roku 1697 svadba jeho syna Ladislava Okolicsányu s Annou Máriou Horváth-Stansithovou. Ladislav Okolicsány sa v roku 1712 stal riadnym podžupanom Liptovskej stolice a prevzal od svojho otca iniciatívu v získavaní nových majetkov a uzatváraní výhodných sobášov. Ladislav Okolicsány tým upevnil základy „podžupanskej únie“ Liptovskej a Oravskej stolice. Jeho vplyv spočíval nielen v majetkovom zázemí, ale aj postavení jeho brata Jána Okolicsányu, biskupa vo Veľkom Varadíne a švagra Juraja Mattyassovszkého, radcu Uhorskej komory. Sestra Ladislava Okolicsányu, Klára Okolicsányová, bola v čase liptovského podžupanského pôsobenia svojho brata švagrinou oravského podžupana Ladislava Abbaffyho. Ďalšia vhodná príležitosť ako ešte viac posilniť „úniu“ liptovských a oravských podžupanov sa naskytla po vymretí rodu Guzith, ktorého mokrad'ský majetok ako odúmrt' pripadol Uhorskej komore. Ladislav Okolicsány vtedy využil vplyv svojho švagra Juraja Mattyassovszkého, aby dosiahol pridelenie Mokrad'ie spolu s kamennou kúriou svojmu bratovi Jozefovi Okolicsányovi. Úsilie o získanie tohto majetku sa vyplatilo, pretože to bol v tom čase najväčší šľachtický majetok na Orave.⁹

⁸ MV SR, Slovenský národný archív, f. HMTK, Protocollum U 1698, folio 422 – 428, kartón (ďalej k.) P 105. MV SR, ŠABY, f. LŽ I., súdne spisy, i. č. 1561, k. 1018. SZLUHA, Márton. *Liptó vármegye nemes családjai*. Budapest : Heraldika Könyvkiadó, 2000, s. 403, 440, 441.

⁹ MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z rokov 1710 – 1717, i. č. 21, s. 85. BEL, Matej. *Oravská stolica*. Trans. Jozef Minárik. Liptovský Mikuláš : Tranoscius, 2001, s. 123. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 440, 441. SZLUHA, Márton. *Felvidéki nemes családok I. Árva megye*. [CD-ROM]. Budapest : Heraldika Könyvkiadó, 2007, Abaffy,

Táto majetková akvizícia priniesla svoje ovocie v roku 1724. V júli zomrel oravský riadny podžupan Ladislav Abbaffy a v auguste menoval hlavný župan Imrich Zichy Jozefa Okolicsányu za nového podžupana. Veľkosť mokradského majetku, vplyv brata Ladislava Okolicsányu (od roku 1725 radcu Uhorskej komory) a neexistencia vhodného protikandidáta spôsobili, že Jozef Okolicsány sa stal najdlhšie nepretržite pôsobiacim podžupanom v Oravskej stolici: úrad zastával 26 rokov. Svoje dominantné postavenie však Jozef Okolicsány nemohol využiť. Zásadným problémom bolo, že iba tri z jeho štyroch detí sa dožili dospelosti, na rozdiel od svojho brata Ladislava Okolicsányu, ktorý mal až osem dospelých detí. Navyše jediný syn Jozefa Okolicsányu, Alex Okolicsány, vstúpil do jezuitského rádu. Oravským špecifikom, ktoré limitovalo rozhodnutie o uzavretí sobášov, bolo väčšinové evanjelické vierovyznanie šľachticov a ich malé majetkové zázemie. Z konvertovaných rodov mohol Jozef Okolicsány za majetkovo rovnocenného partnera považovať jedine Abbaffyovcov, druhú najbohatšiu oravskú rodinu. Svoju dcéru Alžbetu Okolicsányovú tak vydal za Jozefa Abbaffyho, syna zosnulého riadneho podžupana Ladislava Abbaffyho. Tieto príčiny sa podpísali na tom, že príbuzenské väzby na podriadených úradníkov neboli iniciované oravskými podžupanmi, ale tí sa opierali o výsledky sobášnej politiky liptovských podžupanov.¹⁰

Vzájomné príbuzenské väzby medzi liptovskými a oravskými riadnymi podžupanmi sa podarilo udržiavať aj za nástupcov Ladislava Okolicsányu. Po Okolicsányovom odstúpení v roku 1725 za nového liptovského podžupana zvolili Mikuláša Dvornikovicsa, ktorý mal za manželku Kláru Szent-Iványovú, ktorej bratia boli zaťmi Ladislava Okolicsányu. Švagor Mikuláša Dvornikovicsa, Michal Szent-Ivány, bol manželom Kláry Okolicsányovej, ktorá bola neterou oravského podžupana Jozefa Okolicsányu. Nástupcom liptovského podžupana Dvornikovicsa sa v roku 1730 stal František Pongrácz, ktorého stará matka bola švagrinou Anny Pongráczovej, ktorá bola zase švagrinou Anny Horváth-Stansithovej. Tá bola tetou Anny Márie Horváth-Stansithovej, ktorej zať Michal Szent-Ivány bol švagrom Mikuláša Dvornikovicsa. Anna Mária Horváth-Stansithová bola zároveň švagrinou oravského podžupana Jozefa Okolicsányu.¹¹

Po Františkovi Pongráczovi bol za nového liptovského riadneho podžupana v roku 1740 zvolený František Szent-Ivány, ktorého svokra Anna Mária Horváth-Stansithová bola neterou Anny Horváth-Stansithovej, švagrinej Anny Pongráczovej, ktorá bola švagrinou starej matky Františka Pongrácza. Szent-Iványov svokor bol bratom oravského podžupana Jozefa Okolicsányu. Po Okolicsányovej smrti sa v roku 1750 stal ďalším oravským podžupanom

---

Nagyabafalvi és Felsőlehotai, tabuľka II.

¹⁰ MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z rokov 1718 – 1726, i. č. 22, s. 653. MV SR, ŠABY, f. OŽ I., KP z roku 1724, i. č. 15, s. 54. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 440-443. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Abbaffy, Nagyabafalvi és Felsőlehotai, tabuľka II. FALLENBÜCHL, Zoltán. *Magyarország főispánjai 1526 – 1848 : Die Obergespanne Ungarns 1526 – 1848*. Budapest : Argumentum, 1994, s. 61.

¹¹ MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z rokov 1718 – 1726, i. č. 22, s. 653; KP z rokov 1729 – 1732, i. č. 24, s. 68. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 156, 157, 440-443, 588, 590-592, 634, 635, 673. NAGY, Iván. *Magyarország családjai Czimerekkal és nemzékrendi táblákkal V.* [CD-ROM]. Budapest : Arcanum Adatbázis, 1993, Horváth család. (Gradeczi, Stansith †), tabuľka I.

jeho zať Jozef Abbaffy, ktorého manželka Alžbeta Okolicsányová bola neterou svokra liptovského podžupana Františka Szent-Iványa.¹²

Keď v roku v roku 1758 zomrel liptovský riadny podžupan František Szent-Ivány, na jeho post nastúpil brat Szent-Iványovej pozostalej vdovy Anton Okolicsány. Okolicsány bol bratrancom Alžbety Okolicsányovej, manželky oravského podžupana Jozefa Abbaffyho. Abbaffyho v roku 1766 vystriedal v podžupanskej funkcii jeho syn František Abbaffy, ktorý bol synom sesternice liptovského podžupana Antona Okolicsány. Po odvolaní Františka Abbaffyho v novembri 1772 sa jeho menovaným nástupcom stal Jozef st. Kubinyi, ktorého teta bola manželkou Imricha Lehoczského, ktorého stará matka Anna Horváth-Stansithová bola tetou Anny Márie Horváth-Stansithovej. Tá bola matkou liptovského podžupana Antona Okolicsány a zároveň švagrinou Jozefa Okolicsány, starého otca odstupujúceho oravského podžupana Františka Abbaffyho.¹³

V roku 1775 sa po Antonovi Okolicsányovi novým voleným liptovským riadnym podžupanom stal Ján Szent-Ivány, brat Judity Szent-Iványovej, ktorá bola nevestou odstupujúceho Okolicsány. Szent-Iványov švagor bol Anton ml. Okolicsány, vnuk Anny Márie Horváth-Stansithovej, ktorá bola neterou Anny Horváth-Stansithovej, starej matky Imricha Lehoczského, ktorý bol manželom tety úradujúceho oravského podžupana Jozefa st. Kubinyiho. V roku 1781 sa po Jozefovi st. Kubinyim stal novým oravským podžupanom Jozef Karol Reviczky, švagor Michala Detricha, ktorého švagor bol bratrancom Ladislava Okolicsány, starého otca spomínaného Antona ml. Okolicsány. Reviczkého teta bola manželkou Jozefa Andaházyho, vnuka tety Ladislava Okolicsány, ktorý bol starým otcom švagra liptovského podžupana Jána Szent-Iványa.¹⁴

Jozef II. výrazne zasiahol do fungovania uhorských stolíc, ktoré sa pokúsil priblížiť modelu existujúcemu v západnej časti monarchie. Uhorskú lokálnu správu vnímal ako jednu z prekážok svojich osvietenských reforiem. Všetky jeho snahy viedli k profesionalizácii riadenia stolíc a obmedzeniu vplyvu regionálnej šľachty na zloženie úradov. Latinský jazyk prikázal nahradiť nemeckým, aby vznikla jedna úradná reč pre celú monarchiu. Ostatné nariadenia nútili stolice efektívne vybavovať zverené úlohy a nezanedbávať ich. Menšie samosprávne celky boli zlúčené do väčších, aby sa ušetrili výdavky na platy úradníctva. Výsledkom reforiem mal byť úradník bezvýhradne vykonávajúci panovníkove zámery.

¹² MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z rokov 1740 – 1742, i. č. 28, s. 55. MV SR, ŠABY, f. OŽ I., KP z rokov 1750 – 1751, i. č. 26, s. 42. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 440-443, 588, 590-592, 634, 635, 673. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Abaffy, Nagyabafalvi és Felsőlehotai, tabuľka II, III. NAGY, ref. 11, Horváth család. (Gradeczi, Stansith †), tabuľka I.

¹³ MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z rokov 1757 – 1758, i. č. 36, s. 521. MV SR, ŠABY, f. OŽ I., KP z roku 1766, i. č. 39, s. 71; KP z roku 1772, i. č. 44, s. 228. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 5, s. 348, 442, 443. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Abaffy, Nagyabafalvi és Felsőlehotai, tabuľka II, III; Kubinyi, Felsőkubini és Deménfalvi és Felsőkubini és Nagyolaszi, tabuľka XXII. NAGY, ref. 11, Horváth család. (Gradeczi, Stansith †), tabuľka I.

¹⁴ MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z rokov 1774 – 1775, i. č. 47, s. 605. MV SR, ŠABY, f. OŽ I., KP z roku 1781, i. č. 53, s. 205. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 18, 19, 348, 440-443, 672, 673. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Kubinyi, Felsőkubini és Deménfalvi és Felsőkubini és Nagyolaszi, tabuľka XXII; Reviczky, Revisnyei nemes, +báró és +gróf, tabuľka III. NAGY, ref. 11, Horváth család. (Gradeczi, Stansith †), tabuľka I.

Po vzniku Liptovsko-Oravskej stolice v roku 1786 sa novým riadnym podžupanom stal Jozef Karol Reviczky. Týmto zlúčením sa len potvrdila úzka rodinná a rodová previazanosť liptovských a oravských rodov. Zlúčená stolica však mala krátke trvanie. Krátko po jej rozdelení sa v roku 1790 konali voľby do obnovených stoličných magistrátov. V Oravskej stolici sa riadnym podžupanom stal Jozef Karol Reviczky a v Liptovskej Štefan st. Rakovszky, vnuk Ladislava Okolicsány, bratranca Jozefa Andaházyho, ktorý bol švagrom otca oravského podžupana Jozefa Karola Reviczkého.¹⁵

Voľby úradníkov boli ďalším faktorom, ktorý spoluvytváral podmienky pre prax nepotizmu. Stoličné reštaurácie patrili medzi najdôležitejšie spoločenské udalosti miestnej šľachty. Konali sa zväčša za prítomnosti hlavného župana, ktorý stolicu navštevoval len sporadicky. Vo voľbách mali možnosť odovzdať svoj hlas všetci šľachtici. Zoznamy kandidátov však boli robené tak, aby v nich mali prevahu členovia „úradníckej rodiny“, čím naznačovali voliteľom, koho si majú vybrať. Pri častejších sa opakujúcich voľbách bola väčšia pravdepodobnosť, že do funkcií budú zvolení aj tí šľachtici, ktorí nemali rodinné prepojenie na riadneho podžupana.

Panovník sa snažil docieľiť, aby sa reštaurácie konávali pravidelnejšie v menších časových periódach. Chcel tak zamedziť rozmáhaniu sa nepotizmu pri výmenách stoličných úradníckych elít po roku 1711. V tom istom snemovom článku 56 z roku 1723, ktorý sa dotkol aj zákazu kumulovania funkcií jednou osobou vo viacerých stolicách, sa uzákonilo, že hlavní župani majú dohliadnuť, aby sa voľby stoličných úradníkov konávali aspoň raz za tri roky. Neplnenie tejto požiadavky však nebolo sankcionované. Panovník prišiel s nariadeniami o voľbách úradníkov, ktoré v konečnom dôsledku Kráľovská miestodržiteľská rada presadzovala do praxe len polovičato, keďže realita bola taká, že pri ich dôkladnej implementácii by vyvstal problém s obsadzovaním postov kvôli zaučaniu nových úradníkov a nutnosti akceptovať aj početných predstaviteľov protestantskej šľachty.¹⁶

Periodicita reštaurácií závisela v prvej polovici 18. storočia najmä od počtu šľachticov žijúcich na území oboch stolíc (tabuľka č. 1). V Liptovskej stolici v roku 1744 žilo 610 dospelých šľachticov, ktorí pochádzali zo 114 rodov. Druhým faktorom ovplyvňujúcim

¹⁵ MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z roku 1786, i. č. 58, s. 455; KP z roku 1790, i. č. 60, s. 8. MV SR, ŠABY, f. OŽ I., KP z roku 1791, i. č. 58, s. 568. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 19, 650, 651. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Reviczky, Revisnyei nemes, +báró és +gróf, tabuľka III. V genealogickej tabuľke M. Szluhu úplne chýba Štefan st. Rakovszky. Jeho identifikácia sa podarila na základe protestu z roku 1780, zapísaného v KP z roku 1780. Tu sa uvádza, že jeho brat bol slúžny Ladislav Rakovszky. Na základe už známych údajov sa vie, že Ladislav bol synom Jána ml. Rakovszkého a Márie Okolicsányovej. V matrike farnosti Ludrová je zase uvedený dátum úmrtia Štefana st. Rakovszkého. Na základe matričných údajov je zrejmé, že Štefan ml. Rakovszky je tým Štefanom, ktorý sa nachádza v genealogickej tabuľke M. Szluhu. MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z roku 1780, i. č. 52, s. 38. MV SR, ŠABY, f. Zbierka cirkevných matrík (ďalej ZCM), matrika farnosti (ďalej MF) Ludrová, i. č. 581, s. 40, 116.

¹⁶ *Articuli diaetales anni M. DCC. XXIII.* Tyrnavia : Typis Academicis Societatis Jesu, 1740, s. 27, 28.

Tabuľka č. 1
Roky konania sa stoličných volieb

	Liptovská stolica	Oravská stolica
Rok	1709	1707
	1712 (2x)	
	1713	1711
	1716 (2x)	
	1718	1717
	1719	
	1721	1723
	1725	
	1730	1730
	1735	1734
	1740	1745
	1744	
	1747	1750
	1750	
	1755	1754
	1758	
	1763	1766
	1767	
1775	1772	
1783	1781	

periodicitu volieb bol aj rozsah povinností, ktoré od stolíc požadoval panovník a Kráľovská miestodržiteľská rada. Častejšie striedanie úradníkov nemalo viesť k narušeniu výkonu agendy vyžadovanej nadriadenými orgánmi. Preto sa v Liptove do roku 1750 konávali voľby priemerne raz za tri roky, čo zodpovedalo aj zákonnej norme. V Oravskej stolici v roku 1754 žilo 349 dospelých šľachticov, ktorí pochádzali z 39 rodov. Oproti Liptovskej stolici výrazne nižší počet šľachticov spôsobil, že častejšie opakovanie volieb by bolo zbytočné, pretože o konkrétne posty by sa uchádzali tí istí kandidáti. Preto sa do roku 1750 voľby na Orave opakovali priemerne raz za šesť rokov, čím porušovali zákonnú regulu. Zároveň sa to podpísalo na vyššom podiele „rodinných“ úradníkov riadneho podžupana.¹⁷

Dlhší časový odstup medzi reštauráciami sa začal uplatňovať v druhej polovici 18. storočia (tabuľka č. 1). Udialo sa tak aj pod vplyvom rastúcej praxe nepotizmu, ktorý sa mohol lepšie uplatňovať pri priamom dosadzovaní úradníkov menovaním hlavným županom. Ten bol totiž v úzkom písomnom kontakte s riadnym podžupanom, ktorý mu odporúčal mená vhodných šľachticov. K zníženiu periodicity volieb tiež prispel výrazný nárast stoličnej agendy vyžadovanej Kráľovskou miestodržiteľskou radou. Časté striedanie úradníkov by sa negatívne podpísalo na práci celej stolice. Predlžovanie funkčného obdobia úradníkov smerovalo k priblíženiu sa modelu fungovania štátnych inštitúcií, kde byť úradníkom znamenalo získať povolanie na celý život. Preto neprekvapuje, že po roku 1750 sa voľby v Liptovskej stolici uskutočňovali priemerne raz za šesť rokov a v Oravskej raz za osem rokov.¹⁸

¹⁷ Údaje o počte šľachticov a celkovom počte rodov sú z nasledujúcich kongregačných protokolov: MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z rokov 1742 – 1746, i. č. 29, s. 418-436. MV SR, ŠABY, f. OŽ I., KP z roku 1754, i. č. 29, s. 86-99. Údaje o čase a priebehu volieb pochádzajú z nasledujúcich zápisov v kongregačných protokoloch: MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z rokov 1699 – 1710, i. č. 20, s. 397, 398; KP z rokov 1710 – 1717, i. č. 21, s. 86, 223, 350. KP z rokov 1718 – 1726, i. č. 22, s. 5-7, 60-62, 141-143, 653-654; KP z rokov 1729 – 1732, i. č. 24, s. 69, 70; KP z rokov 1735 – 1738, i. č. 26, s. 71-74; KP z rokov 1740 – 1742, i. č. 28, s. 55-58; KP z rokov 1742 – 1746, i. č. 29, s. 361-364; KP z rokov 1746 – 1749, i. č. 30, s. 327-331. MV SR, ŠABY, f. OŽ I., KP z rokov 1701 – 1712, i. č. 10, s. 556-558, 698-700; KP z rokov 1713 – 1717, i. č. 11, s. 183, 184; KP z rokov 1722 – 1724, i. č. 14, s. 1197, 1198; KP z rokov 1730 – 1733, i. č. 18, s. 27-30; KP z rokov 1733 – 1738, i. č. 19, s. 205-207; KP z rokov 1743 – 1745, i. č. 23, s. 240-243.

¹⁸ Údaje o čase a priebehu volieb pochádzajú z nasledujúcich zápisov v kongregačných protokoloch: MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z rokov 1749 – 1751, i. č. 31, s. 374-376; KP z rokov 1754 – 1755, i. č. 34, s. 427-429; KP z rokov 1757 – 1758, i. č. 36, s. 583-585; KP z rokov 1762 – 1763, i. č. 39, s. 516-518; KP z rokov 1766 – 1767, i. č. 42, s. 329-332; KP z rokov 1774 – 1775, i. č. 47, s. 605-609; KP z roku 1783, i. č. 55, s. 325-329. MV SR,

Okolnosťou, ktorá sa výrazne podpísala na vzrástanie nepotizmu v konfesiónálne zmiešaných stolicích, bola výmena politických šľachtických elít a zmeny postoja Habsburgovcov k protestantskému vierovyznaniu po skončení povstania Františka II. Rákocziho. V prípade Liptovskej a Oravskej stolice sa to prejavilo vytlačovaním evanjelikov z úradníckych postov a ich náhradou katolíckymi. K náboženskému presvedčeniu sa mnohokrát pridružila aktívna účasť predovšetkým evanjelických šľachticov na vojenských akciách povstalcov. Pozície povstaleckej nobility sa v nových politických podmienkach zhoršovali, ak v čase obsadzovania stolíc cisárskym vojskom ihneď neprisahali vernosť víťazom a ustúpili spolu s povstalcami.

Pre zabezpečenie nenásilnej a pozvoľnej katolizácie stoličných magistrátov sa nevyhnutnosťou stalo, aby na ich čele pôsobili katolícki riadni podžupani. S menším oneskorením došlo aj ku katolizácii postu zastupujúceho podžupana. V Liptovskej stolici bola v roku 1709, keď ju obsadili cisárski vojaci, situácia jednoduchá, pretože už v priebehu povstania na čele stolice stál katolícky riadny podžupan Wolfgang Szent-Ivány. Početnosť liptovskej evanjelickej šľachty však zatiaľ nebola ignorovaná a do roku 1719 bolo dodržiavané pravidlo, že zastupujúci podžupan musel pochádzať z radov evanjelikov. Posledným protestantom na tomto poste bol v rokoch 1725 – 1728 Baltazár Potthornyay. V Oravskej stolici bolo veľmi problematické dosiahnuť katolizáciu spomínaných dvoch postov, nakoľko dominantná časť tunajšej nobility bola evanjelickej konfesie. Preto ešte v rokoch 1703 – 1717 viedol stolicu evanjelický riadny podžupan Juraj Okolicsány, ktorého zastupujúcim podžupanom v rokoch 1706 – 1717 bol evanjelik Šimon Reviczky. V roku 1717 sa situácia zmenila a za riadneho podžupana zvolili Ladislava Abbaffyho a za zastupujúceho jeho brata Juraja Abbaffyho, oboch katolíckov.¹⁹

Spomínané zmeny sa v prvej polovici 18. storočia podpísali v oboch stolicích na zložení rodov, z ktorých pochádzali jednotliví úradníci, čo tiež pomohlo riadnym podžupanom zabezpečiť si vysoký podiel „rodinných“ úradníkov. V Liptovskej stolici podžupani posunuli do popredia tri bohaté zemianske rody – Andaházy, Rády a Rakovszky. Spomedzi nich mali jedine Rádyovci už v roku 1700 katolícku vetvu, takže jej členov ako prvých vtiahli do svojich nepotistických plánov. V roku 1719 sa k Rádyovcom zaradili členovia rodu Rakovszky, keď bol uzavretý sobáš evanjelika Jána ml. Rakovszkého s katolíckou dcérou podžupana Ladislava Okolicsányho – Máriou. Pod jej vplyvom konvertovali aj ostatní evanjelickí členovia rodu. Asi v roku 1740 konvertoval ku katolíckej viere dovtedajší prísazný prísediaci

---

ŠABY, f. OŽ I., KP z rokov 1750 – 1751, i. č. 26, s. 58-60; KP z roku 1754, i. č. 29, s. 103-105; KP z roku 1766, i. č. 39, s. 71-75; KP z roku 1772, i. č. 44, s. 140-143; KP z roku 1781, i. č. 53, s. 205-212.

¹⁹ MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z rokov 1699 – 1710, i. č. 20, s. 375; KP z rokov 1710 – 1717, i. č. 21, s. 86, 349; KP z rokov 1718 – 1726, i. č. 22, s. 141; 654; KP z rokov 1726 – 1729, i. č. 23, s. 396. MV SR, ŠABY, f. OŽ I., KP z rokov 1701 – 1712, i. č. 10, s. 267, 468; KP z rokov 1713 – 1717, i. č. 11, s. 183, 184. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 479, 624, 673. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Abaffy, Nagyabafalvi és Felsőlehotai, tabuľka II; Reviczky, Revisnyei nemes, +báró és +gróf, tabuľka II.

Jozef Andaházy a potom sa k novej viere postupne prihlásili aj jeho sestry. Početné potomstvo týchto troch rodov poskytlo možnosť podžupanom plánovať ich sobáš s tými zemianskymi rodmi, ktoré nedosahovali majetkovo-politickú úroveň podžupanov.²⁰

V prvej polovici storočia sa v Liptovskej stolici len postupne darilo obmedzovať podiel protestantov na úradoch (tabuľka č. 2). Pri detailnejšom pohľade je badateľné, že výrazné úspechy dosiahol riadny podžupan Ladislav Okolicsány, pri ktorého nástupe do funkcie bol podiel evanjelických úradníkov 46 %. Počas posledných volieb jeho funkčného obdobia v roku 1721 sa ich podiel znížil na 23 %. Za jeho nasledovníkov toto percento narástlo; najviac (až na 62%) za Františka Pongrácza, ktorý zastával tolerantný postoj voči evanjelikom, čo však vyvolávalo sťažnosti miestneho katolíckeho kléru. Pongráczov nástupca František Szent-Ivány využil nadobudnuté pokrvné väzby a príbuzenstvo získané prostredníctvom kmotrov na opätovné zníženie podielu evanjelikov. Pri jeho nástupe na podžupanský post v roku 1740 tvorili evanjelici 35 %, no po voľbách v roku 1747 už len 18 %.²¹

Tabuľka č. 2
Priemerný podiel evanjelických stoličných úradníkov

Liptovská stolica		Oravská stolica	
riadny podžupan	podiel evanjelických úradníkov	riadny podžupan	podiel evanjelických úradníkov
Ladislav Okolicsány (1712 – 1725)	40%	Ladislav Abbaffy (1717 – 1724)	56%
Mikuláš Dvornikovics (1725 – 1728)	50%	Jozef Okolicsány (1724 – 1750)	52%
František Pongrácz (1730 – 1740)	62%	Jozef Abbaffy (1750 – 1766)	60%
František Szent-Ivány (1740 – 1758)	24%	František Abbaffy (1766 – 1772)	60%
Anton Okolicsány (1758 – 1775)	11%	Jozef st. Kubinyi (1772 – 1781)	56%
Ján Szent-Ivány (1775 – 1786)	22%	Jozef Karol Reviczky (1781 – 1786)	60%
Štefan st. Rakovszky (1790)	54%	Jozef Karol Reviczky (1790)	66%

²⁰ MV SR, ŠABY, f. ZCM, MF Liptovská Teplá, i. č. 483, s. 178; MF Liptovský Michal, i. č. 524, s. 6, 11, 13, 16, 49, 86; MF Ludrová, i. č. 580, s. 72, 81, 122, 166. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 18, 19, 646, 647, 650, 651.

²¹ Percentuálne hodnoty uvedené v tabuľke za obdobie jednotlivých riadnych podžupanov vyjadrujú priemerný podiel evanjelikov medzi stoličnými úradníkmi, odvodený od výsledkov všetkých volieb uskutočnených v období daného podžupana. K pôvodu údajov o menách zvolených úradníkov v jednotlivých voľbách pozri poznámku číslo 14 a 15. Údaje o náboženskom vierovyznaní jednotlivých šľachticov pochádzajú z nasledujúcich zdrojov: MV SR, ŠABY, f. ZCM, MF Liptovská Mara, i. č. 471, s. 20, 43; MF Liptovská Teplá, i. č. 483, s. 174, 178; MF Liptovské Kľačany, i. č. 495, s. 17, 21; MF Liptovský Michal, i. č. 524, s. 11, 120; MF Liptovský Peter, i. č. 545, s. 71; MF Ludrová, i. č. 580, s. 125; MF Paludza, i. č. 747, s. 2, 44; MF Smrečany, i. č. 25, s. 26. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 18, 19, 31, 50, 51, 86, 87, 112, 135, 138, 156, 168, 180, 236, 240, 241, 278, 279, 348, 349, 384, 385, 440-443, 448, 449, 508, 510, 592, 593, 624, 625, 634, 646, 647, 673, 684, 685, 706, 707, 711, 740, 750, 768, 778, 779. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Kubinyi, Felsőkubini és Deménfalvi és Felsőkubini és Nagyolaszi, tabuľka XXIV.

V Oravskej stolici sa nové katolícke rody presadzovali len s veľkými ťažkosťami, nakoľko v čase po skončení povstania Františka II. Rákocziho, boli jediným bohatým katolíckym rodom Abbaffyovci. Situáciu mohol zmeniť iba príchod katolíckeho rodu z inej stolice. Po získaní Mokrade Jozefom Okolicsányom bolo zrejmé, že týmto rodom sa stanú Okolicsányovci. Na získanie dominancie katolíkov v najdôležitejších stoličných postoch to však bolo stále málo. Z významných oravských evanjelických šľachticov niekedy v 30. rokoch 18. storočia konvertovali na katolicizmus iba bratia Adam ml. a Gašpar Reviczkovci, čím založili katolícku vetvu rodu. Oravskí riadni podžupani tak nemohli do svojich rúk prevziať iniciatívu budovania nepotistickej siete. Nevyhnutne potrebovali neoravský evanjelický rod, prostredníctvom ktorého by zatlačili do úzadia tamojšie evanjelické rody. Na druhej strane však podžupani vyžadovali od nimi uprednostňovaného rodu, že bude s členmi oravských protestantských rodov uzatvárať viaceré príbuzenské zväzky. Takýmto výrazným spojencom sa stali členovia vznikajúcej oravskej evanjelickej vetvy rodu Okolicsány.²² Boli to potomkovia v úvode spomínaného oravského podžupana Juraja Okolicsány, ktorý sa usadil v Oravskej stolici na konci 17. storočia.²³

Zúžiť podiel evanjelických úradníkov sa v Oravskej stolici podarilo v prvej polovici 18. storočia, keď bol postoj k účasti príslušníkov tohto náboženstva na stoličnej správe najviac diskriminačný (tabuľka č. 2). Pri podrobnejšom pohľade vidieť, že ani Ladislav Abbaffy a ani Jozef Okolicsány v čase ich pôsobenia v úrade riadnych podžupanov nedosiahli zníženie podielu evanjelikov. Za Abbaffyho bol počas volieb v roku 1717 podiel protestantov 44 % a v roku 1723 dokonca vzrástol na 67 %. Obdobná situácia sprevádzala aj pôsobenie Okolicsány. V roku 1730 tvorili evanjelici 42 %, v roku 1734 54 % a v roku 1745 60 % úradníkov v stoličnej správe.²⁴

Postoj Márie Terézie k protestantom sa po roku 1750 začal postupne meniť. Panovníčka dospela k názoru, že rešpektovanie aspoň určitej angažovanosti tejto časti úradníkov je v stolicách, kde žila veľká skupina protestantskej šľachty, nevyhnutné. Uvedomovala si, že obmedzovanie kariérnych možností týchto šľachticov v štátnej, stoličnej či mestskej správe

²² Postavenie tejto rodovej vetvy medzi pôvodnými oravskými evanjelickými rodmi sa upevnilo po získaní majetkov v Leštínach, kde nadviazali blízke kontakty so Zmeskalovcami, najväčším evanjelickým rodom, ktorý sa zaslúžil o výstavbu miestneho artikulárneho chrámu. DUDÁŠ, Miloš. Oravské artikulárne kostoly v nových súvislostiach. In KOVAČKA, Miloš – AUGUSTÍNOVÁ, Eva – MACUHA, Maroš (ed.). *Zemianstvo na Slovensku v novoveku Časť II. Duchovná a hmotná kultúra*. Martin : Slovenská národná knižnica, 2009, s. 265.

²³ MV SR, ŠABY, f. ZCM, MF Liptovské Kľačany, i. č. 495, s. 17, 21, 31. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 278, 279, 440, 441, 478, 479. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Reviczky, Revisnyeii nemes, +báró és +gróf, tabuľka III.

²⁴ Percentuálne hodnoty, uvedené v tabuľke za obdobie jednotlivých riadnych podžupanov, vyjadrujú priemerný podiel evanjelikov medzi stoličnými úradníkmi, odvodený od výsledkov všetkých volieb uskutočnených v období daného podžupana. K pôvodu údajov o menách zvolených úradníkov v jednotlivých voľbách pozri poznámku číslo 14 a 15. Údaje o náboženskom vierovyznaní jednotlivých šľachticov pochádzajú z nasledujúcich zdrojov: MV SR, ŠABY, f. ZCM, MF Liptovské Kľačany, i. č. 495, s. 17, 21, 31. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 440, 441, 475, 478, 479, 508. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Abaffy, Nagyabafalvi és Felsőlehotai, tabuľka II; Ambrózy, Sédenni nemes, +báró és Sédenni és Remetei gróf, tabuľka III; Meskó, Felsőkubini nemes és +báró, tabuľka VIII; Reviczky, Revisnyeii nemes, +báró és +gróf, tabuľka II, III, IV; Zmeskál, Domanoveczii és Lestinei, tabuľka II, III, VI. SZLUHA, Márton. *Felvidéki nemes családok II. Turóc megye*. [CD-ROM]. Budapest : Heraldika Könyvkiadó, 2007, Dávid, Turóczszentpetéri és Isztebnei nemes és +báró, tabuľka II.

spôsobuje štátu únik schopných ľudí, ktorí by sa mohli podieľať na zveľadení krajiny v duchu presadzovaných reforiem. Aj preto im povolila štúdium na domácej Trnavskej univerzite, aby neodchádzali na zahraničné školy. Jozef II. sa rozhodol zásadne upraviť trpené postavenie protestantských cirkví na akceptované a tolerované. Prijatie a zverejnenie tolerančného patentu znamenalo zvyšovanie účasti šľachticov uznaných nekatolíckych vyznaní na správe konfesiónálne zmiešaných uhorských stolíc. V prípade sledovaných stolíc sa dôsledky tolerančného patentu s malým časovým odstupom odrazili na voľbe zastupujúcich podžupanov. V Liptovskej stolici bol v roku 1790 zvolený Imrich Pongrácz, prvý evanjelický podžupan po 62 rokoch a v Oravskej v tom istom roku Jonáš Okolicsány dokonca po 73 rokoch.²⁵

Rastúci okruh členov „úradníckej rodiny“ a počiatkový diskriminačný postoj panovníčky k protestantom spôsobili v Liptovskej stolici neustále znižovanie podielu evanjelických úradníkov (tabuľka č. 2). Vo voľbách v roku 1750 za riadneho podžupana Františka Szent-Iványa bol tento podiel 18 % a za podžupana Antona Okolicsányu počas volieb v rokoch 1763 a 1767, kedy nepotizmus dosiahol svoj absolútny vrchol, klesol na 11 %. Nasledujúci nárast podielu evanjelických úradníkov spôsobovali stúpajúce nároky Kráľovskej miestodržiteľskej rady na výkon správy, ktoré prinútili stolicu zaviesť nové úradnícke posty, do ktorých mohli ľahšie preniknúť aj evanjelici. V priebehu volieb v roku 1775 za podžupana Jána Szent-Iványa podiel evanjelikov predstavoval 17 % a počas reštaurácie v roku 1783, už po zverejnení tolerančného patentu, stúpol na 27 %. Tento vzostupný trend definitívne potvrdili voľby v roku 1790 po obnovení samostatnej stolice, kedy podiel evanjelikov dosiahol 54 %.²⁶

Situácia v Oravskej stolici bola odlišná, nakoľko sa riadnym podžupanom darilo udržiavať podiel evanjelikov v správe na nižšej úrovni len do času, kým v stoličnom magistráte sedelo menej šľachticov. S nárastom počtu jeho členov sa zvyšujúcemu podielu nedalo zamedziť, takže v podstate tlak z Kráľovskej miestodržiteľskej rady na profesionalizáciu výkonu správy spôsobil zvyšovanie podielu evanjelikov (tabuľka č. 2). Tento vzostup sa však na rozdiel od Liptova výrazne nepodpísal na eliminovaní vplyvu nepotizmu. Za podžupana Jozefa Abbaffyho sa podiel evanjelikov stabilne udržiaval na úrovni 60 %. Pri nástupných voľbách Františka Abbaffyho sa zvýšil na 63 % a pri náraste podielu „rodinných“ úradníkov sa v roku 1772 znížil na 56 %. Túto hodnotu sa podarilo udržať aj v období Jozefa st. Kubinyiho, ktorý bol dosadený bez volieb hlavným županom Andrejom Törökom. Župan poznal Kubinyiho nepriaznivý postoj

²⁵ MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z rokov 1760 – 1762, i. č. 38, s. 71; KP z roku 1790, i. č. s. 9. MV SR, ŠABY, f. OŽ I., KP z roku 1791, i. č. 58, s. 568. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 478, 588.

²⁶ Percentuálne hodnoty uvedené v tabuľke za obdobie jednotlivých riadnych podžupanov vyjadrujú priemerný podiel evanjelikov medzi stoličnými úradníkmi, odvodený od výsledkov všetkých volieb uskutočnených v období daného podžupana. K pôvodu údajov o menách zvolených úradníkov v jednotlivých voľbách pozri poznámku číslo 14 a 15. Údaje o náboženskom vierovyznaní jednotlivých šľachticov pochádzajú z nasledujúcich zdrojov: MV SR, ŠABY, f. ZCM, MF Bobrovec, i. č. 25, s. 77; MF Liptovská Sielnica, i. č. 479, s. 179; MF Liptovská Teplá, i. č. 483, s. 15, 28, 174; MF Liptovské Kľačany, i. č. 494, s. 31; MF Liptovské Matiašovce, i. č. 501, s. 8; MF Liptovský Michal, i. č. 524, s. 13; MF Ludrová, i. č. 581, s. 40; MF Palúdzka, i. č. 754, s. 122. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 18, 19, 38, 39, 41, 50, 66, 121, 134, 135, 156, 168, 181, 349, 385, 442, 443, 448-450, 510, 530, 536, 592, 646, 647, 650, 651, 672, 673, 684, 689, 721, 726, 727, 729, 774. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Kubinyi, Felsőkubini és Deménfalvi és Felsőkubini és Nagyolaszi, tabuľka IX.

k evanjelikom, nakoľko odmietal svojim deťom povoliť sobáš s nekatolíckym partnerom, ináč im hrozilo vydedenie. Pri konaní najbližšej reštaurácie v roku 1781 nebol evanjelickou väčšinou zvolený a nahradil ho Jozef Karol Reviczky. Podiel evanjelikov vtedy opäť vzrástol na 60 % a po obnovení samostatnej Oravskej stolice v roku 1790 sa znova zväčšil na 66 %.²⁷

Všetky spomínané faktory ovplyvnili vývoj podielu „rodinných“ úradníkov, ktorý bol očakávaným a želaným výsledkom nepotizmu v priebehu 18. storočia (tabuľka č. 3). Hlavnými iniciátormi nepotizmu pre obe stolice boli liptovskí riadni podžupani. V čase pôsobenia Ladislava Okolicsány, ktoré možno hodnotiť ako zakladajúce obdobie nepotizmu, sa pod vplyvom vytlačania evanjelikov, výmeny elit a uzatvorenia výhodných sobášov dosiahol priemerný 51 %-ný podiel „rodinných“ úradníkov. Pri podrobnejšom pohľade však vidieť, že počas dvoch volieb v roku 1712 získal podiel 41 %, ktorý sa v roku 1721 zvýšil na 61 %. Odvtedy tento podiel neustále rástol až na úroveň 88 % v roku 1740, keď zvolili za riadneho podžupana Františka Szent-Iványa. Počas jeho úradovania došlo k upevneniu a dotvoreniu vzájomných príbuzenských prepojení v spolupráci s Antonom Okolicsányom. Za Františka Szent-Iványa sa volebný výsledok pohyboval vždy nad hranicou 80 %. Vrcholné obdobie nepotizmu nastalo za Antona Okolicsány, keď existovalo najsilnejšie príbuzenské prepojenie úradníkov a eliminácia účasti evanjelikov dosiahla najväčšiu mieru. Vtedy sa po všetkých troch reštauráciách podiel „rodinných“ úradníkov udržal na úrovni 94 %. Nárast počtu stoličných postov a vydanie tolerančného patentu spôsobili po nástupe Jána Szent-Iványa začiatok obdobia poklesu spomínaného podielu, spočiatku na 77 %.²⁸

²⁷ MV SR, SNA, Rod Kubínyi, Vyšnokubínska vetva, El. C, fasc. 35/III. FALLENBÜCHL, ref. 10, s. 61. Percentuálne hodnoty uvedené v tabuľke za obdobie jednotlivých riadnych podžupanov vyjadrujú priemerný podiel evanjelikov medzi stoličnými úradníkmi, odvodený od výsledkov všetkých volieb uskutočnených v období daného podžupana. K pôvodu údajov o menách zvolených úradníkov v jednotlivých voľbách pozri poznámku číslo 14 a 15. Údaje o náboženskom vierovyznaní jednotlivých šľachticov pochádzajú z nasledujúcich zdrojov: MV SR, ŠABY, f. ZCM, MF Liptovské Kľačany, i. č. 495, s. 17, 21, 31. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 475, 478, 479. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Abaffy, Nagyabafalvi és Felsőlehotai, tabuľka II, III; Ambrózy, Sédeni nemes, +báró és Sédeni és Remetei gróf, tabuľka III; Bajcsy, Geczelfalvi, tabuľka I, II; Dedinszky, Nemesdedinai, tabuľka II, III; Koroda, Felsőkubini, tabuľka I; Kubinyi, Felsőkubini és Deménfalvi és Felsőkubini és Nagyolaszi, tabuľka XXI, XXII; Medzihradzsky, Medzihradnei, tabuľka IV; Medveczky, Medveczei és Kisbisztereci, tabuľka II; Meskó, Felsőkubini nemes és +báró, tabuľka VIII, XVII; Parniczky, Párnici, tabuľka I; Reviczky, Revisnyei nemes, +báró és +gróf, tabuľka II, III; Zmeskál, Domanoveczi és Lestinei, tabuľka II, III, IV, V. SZLUHA, Turóc megye, ref. 24, Dávid, Turócszentpetéri és Isztebnei nemes és +báró, tabuľka II. SZLUHA, Márton. *Nyitra vármegye nemes családjai I. kötet A – K*. [CD-ROM]. Budapest : Heraldika Könyvkiadó, 2003, Divéky, Divéki és Kisbossányi, tabuľka VII.

²⁸ Percentuálne hodnoty uvedené v tabuľke za obdobie jednotlivých riadnych podžupanov vyjadrujú priemerný podiel „rodinných“ úradníkov medzi stoličnými úradníkmi, odvodený od výsledkov všetkých volieb uskutočnených v období daného podžupana. K pôvodu údajov o menách zvolených úradníkov v jednotlivých voľbách pozri poznámku číslo 14 a 15. Údaje o vzájomných príbuzenských vzťahoch jednotlivých šľachticov pochádzajú z nasledujúcich zdrojov: MV SR, ŠABY, f. ZCM, MF Bobrovec, i. č. 25, s. 24; MF Liptovská Teplá, i. č. 483, s. 28, 35; MF Liptovské Matiašovce, i. č. 501, s. 6; MF Liptovský Kríž, i. č. 521, s. 7; MF Liptovský Michal, i. č. 524, s. 11, 13, 15, 25, 26, 43, 46, 79; MF Liptovský Mikuláš, i. č. 527, s. 26, 51, 120; MF Ludrová, i. č. 580, s. 116, 125; MF Paludza, i. č. 746, s. 50, 59. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 18, 19, 38, 39, 50, 51, 62, 64, 134, 135, 156, 181, 234, 235, 240, 260, 261, 263, 348, 349, 360, 361, 375, 384, 385, 403, 408, 440-443, 448-451, 478, 506-510, 588, 590-592, 624, 625, 634, 635, 647, 650, 651, 672, 673, 679, 684, 685, 689, 706, 710,

Tabuľka č. 3

Priemerný podiel „rodinných“ stoličných úradníkov riadneho podžupana

Liptovská stolica		Oravská stolica	
riadny podžupan	podiel „rodinných“ úradníkov	riadny podžupan	podiel „rodinných“ úradníkov
Ladislav Okolicsány (1712 – 1725)	51%	Ladislav Abbaffy (1717 – 1724)	75%
Mikuláš Dvornikovics (1725 – 1728)	73%	Jozef Okolicsány (1724 – 1750)	79%
František Pongrácz (1730 – 1740)	85%	Jozef Abbaffy (1750 – 1766)	79%
František Szent-Ivány (1740 – 1758)	85%	František Abbaffy (1766 – 1772)	80%
Anton Okolicsány (1758 – 1775)	94%	Jozef st. Kubinyi (1772 – 1781)	94%
Ján Szent-Ivány (1775 – 1786)	77%	Jozef Karol Reviczky (1781 – 1786)	79%
Štefan st. Rakovszky (1790)	44%	Jozef Karol Reviczky (1790)	86%

Oravskí riadni podžupani až do čias nástupu Jozefa Karola Reviczského v podstate nevyvinuli žiadnu výraznejšiu aktivitu pri formovaní vlastnej nepotistickej siete. Úplne sa spoľahli na nepotistickú „pavučinu“ vytváranú liptovskými podžupanmi. Príčinou tohto stavu bolo menšinové katolícke vierovyznanie oravských podžupanov a ich postavenie strednej šľachty, kvôli čomu sa nechceli sobášiť pod svoju úroveň, čím sa v zemianskom prostredí Oravy úplne izolovali. Výrazne nižší počet oravských rodov však spôsobil, že napriek spomínaným skutočnostiam to stačilo na udržanie stabilného priemerného podielu „rodinných“ úradníkov (tabuľka č. 3). Pri bližšom pohľade však boli tieto percentuálne podiely rozkolísané. Stúpajúcu tendenciu mali za podžupanov pochádzajúcich z oravskej župy Ladislava Abbaffyho (od 63 % v roku 1717 po 88 % v roku 1723) a Jozefa Abbaffyho (od 71 % v roku 1750 po 86 % v roku 1754). Za neoravského Jozefa Okolicsányho tento podiel klesal od 82 % v roku 1730 po 71 % v roku 1745. Stabilná úroveň bola dosiahnutá jedine za Františka Abbaffyho s 80 % v oboch voľbách. Špecifickým prípadom sa stalo pôsobenie dosadeného Jozefa st. Kubinyiho, pretože za jeho čias sa nekonali žiadne voľby. V spolupráci s hlavným županom Andrejom Törökom znížil podiel evanjelikov v správe, a tak dosiahol pred koncom svojho úradovania až 94 % podiel „rodinných“ úradníkov. Po nástupe Jozefa Karola Reviczského v roku 1781 bolo prirodzené, že evanjelici obnovili svoje stratené pozície a podiel sa znížil na 79 %. Ambiciózny zeman Reviczky sa však, ako na to poukážeme nižšie, stal aktívnym iniciátorom budovania nepotistických sietí. Toto obdobie teda možno nazvať časom kladenia základov vlastných nepotistických štruktúr v Oravskej stolici, kým v Liptovskej stolici dochádza k ich oslabovaniu.²⁹

727, 729, 750, 766, 767, 778, 779. NAGY, ref. 11, Horváth család. (Gradeczi, Stansith †), tabuľka I. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Kubinyi, Felsőkubini és Deménfalvi és Felsőkubini és Nagyolaszi, tabuľka XXIV; Zmeskál, Domanoveczi és Lestinei, tabuľka I.

²⁹ Percentuálne hodnoty uvedené v tabuľke za obdobie jednotlivých riadnych podžupanov vyjadrujú priemerný podiel „rodinných“ úradníkov medzi stoličnými úradníkmi, odvodený od výsledkov všetkých volieb uskutočnených v období daného podžupana. K pôvodu údajov o menách zvolených úradníkov v jednotlivých

Od poslednej tretiny 18. storočia sa dôležitým faktorom, ovplyvňujúcim zmenu stoličných úradníckych elít, a tým aj význam nepotizmu, stáva strata záujmu katolíckej podžupanskej strednej šľachty o pôsobenie v miestnych úradoch. Tento trend mal niekoľko príčin. V prvom rade súvisel s profesionalizáciou postov oboch podžupanov a vzrastom podielu evanjelických úradníkov, ale tiež so zmenou predstáv o optimálnej profesionálnej kariére. K zmene sociálnych stratégií došlo potom, ako spomínané rody dosiahli vrchol svojich majetkovopolitických záujmov v týchto dvoch periférnych stolicích, kde sa už nemali kam posunúť. Za vhodnejšiu kariéru tak považovali zastávanie stoličných postov vo väčších a južnejších stolicích, v blízkosti formujúceho sa nového politicko-hospodárskeho centra Uhorska v Budíne a Pešti. K preniknutiu do týchto stolíc im pomohli sobáše uzavreté s významnejšími rodmi, prípadne aristokraciou – predovšetkým s príslušníkmi barónskeho stavu. To sa mohlo spájať s odchodom do týchto stolíc a neskôr prinieslo menovanie za radcov či členov štátnych inštitúcií. Všetky tieto zmeny postoja katolíckej strednej šľachty tak viedli k oslabeniu nepotizmu a obsadzovaniu podžupanských postov zemanmi.

Najradikálnejšie zmeny sa v dôsledku uvedených príčin udiali v Liptovskej stolici. Riadny podžupan Ján Szent-Ivány po vzniku Liptovsko-oravskej stolice odišiel na majetky svojej manželky Kristíny Bossányiovej do Nitrianskej a Tekovskej stolice, v ktorej sa stal podžupanom. Neskôr bol vymenovaný aj za kráľovského radcu a člena septemvirálneho súdu so sídlom v Budíne. Vnuk podžupana Antona Okolicsány, Anton Okolicsány, pôsobil ako prísediaci kráľovskej súdnej tabule so sídlom v Budíne. Jeho prvou manželkou bola barónka Barbora Luzsénszká a so svojou druhou ženou barónkou Klárou Perényiovou žil v Prešove v Šarišskej stolici. Abaffyovci síce neopustili Oravskú stolicu, ale úplne sa stiahli zo stoličného života. Bývalý podžupan František Abaffy bol manželom Žofie Tarnóczyovej z Nitrianskej stolice. Ich syn Adeodat Abaffy sa oženil s grófkou Annou Berényiovou, rovnako z Nitrianskej stolice.³⁰

Vyššie uvedené faktory spôsobili ústup nepotizmu v Liptovskej stolici. Po nástupe Štefana st. Rakovszkého do funkcie riadneho podžupana v roku 1790 sa podiel „rodinných“ úradníkov prepadol zo 76 % v roku 1783 na hodnotu 44 %. Tento nižší percentuálny podiel rodinných

---

voľbách pozri poznámku číslo 14 a 15. Údaje o vzájomných príbuzenských vzťahoch jednotlivých šľachticov pochádzajú z nasledujúcich zdrojov: NAGY, ref. 11, Horváth család. (Grdeczi, Stansith †), tabuľka I, II. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 18, 19, 62, 63, 134, 135, 156, 260, 261, 348, 349, 361, 440, 441, 475, 478, 479, 508-510, 519, 624, 625, 710, 711, 762, 763, 766, 767, 774, 775. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Abaffy, Nagyabafalvi és Felsőlehotai, tabuľka I, II, III; Ambrózy, Sédeni nemes, +báró és Sédeni és Remetei gróf, tabuľka II, III; Bajcsy, Geczefalvi, tabuľka I, II; Dedinszky, Nemesdedinai, tabuľka III; Kubinyi, Felsőkubini és Deménfalvi és Felsőkubini és Nagyolaszi, tabuľka II, III, XX, XXII; Meskó, Felsőkubini nemes és +báró, tabuľka VIII, XVII; Parniczky, Párniczzi, tabuľka I; Reviczky, Revisnyei nemes, +báró és +gróf, tabuľka II, III, IV; Zmeskál, Domanoveczi és Lestinei, tabuľka II, III, V, VI. SZLUHA, Turóc megye, ref. 24, Dávid, Turócszentpetéri és Isztebnei nemes és +báró, tabuľka II. SZLUHA, Nyitra vármegye I., ref. 27, Divéky, Divéki és Kisbossányi, tabuľka VII.

³⁰ SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 8, s. 442, 443, 672. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Abaffy, Nagyabafalvi és Felsőlehotai, tabuľka III.

väzieb medzi úradníkmi sa mohol zmeniť, iba ak by bol podžupanom zeman s podobnými ambíciami, aké mali kedysi Okolicsányovci a Szent-Iványovci.

V Oravskej stolici došlo k opačnému vývoju, ktorý úzko súvisel s rozhodnutím Abbaffyovcov ukončiť svoju podžupanskú úradnícku kariéru napriek tomu, že sa z Oravy neodst'ahovali. Na čele stolice tak už od menovania Jozefa st. Kubinyiho za podžupana v roku 1772 stál bohatý zeman, ktorého nahradil Jozef Karol Reviczky. Ten si uvedomoval, že rozširovanie úradníckych postov a návrat evanjelikov otvára priestor väčšiemu počtu zemanov angažovať sa v župnej správe. Kvôli stabilizovaniu podielu „rodinných“ úradníkov sa musel stať iniciátorom nových sobášnych zväzkov. Zemianske postavenie Jozefa Karola Reviczského bolo veľkou výhodou, pretože on a členovia jeho rodu mohli uzatvárať sobáše s ostatnými úradnícky aktívnymi zemanmi, čo by bolo v prípade jeho vyššieho majetkového statusu neprijateľné. Reviczky sa tak stal na konci 18. storočia na Orave prvým skutočne aktívnym podžupanom pri tvorení nepotistickej „pavučiny“, pretože sa už na rozdiel od svojich predchodcov nemohol spoliehať na pomoc liptovských podžupanov. Pri nástupe do funkcie v roku 1781 dosiahol podiel „rodinných“ úradníkov 79 % a pri voľbách v roku 1790 vďaka svojej aktivite 86 %.³¹

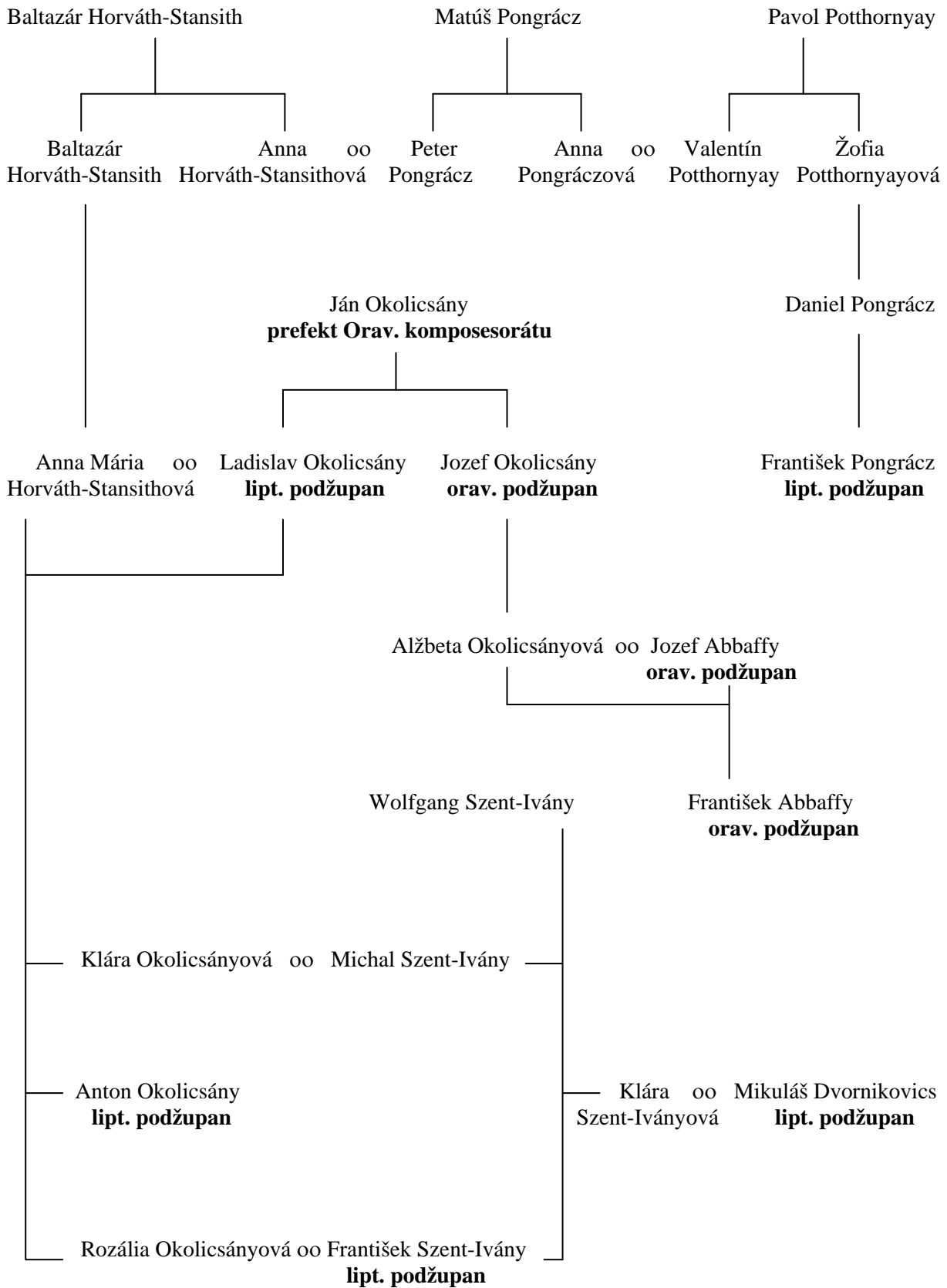
Na záver sa natíska otázka, či bol nepotizmus ako určitá forma spoločenského správania a vymedzovania sa voči ostatným rodom na stoličnej úrovni vnímaný ako zásadný problém fungovania správy. Odpoveď na túto otázku nie je jednoduchá, pretože sa zatiaľ nepodarilo nájsť prameň, ktorý by priamo vypovedal o ponímaní nepotizmu. Zo získaných poznatkov je však možné usudzovať, že rodinkárstvo nebolo vnímané negatívne, pokiaľ neohrozovalo fungovanie stolice. Ak sa však ukázalo, že člen „úradníckej rodiny“ je neschopný, tak to voliaci nobilita počas volieb dala patrične najavo, ako v prípade Antona ml. Okolicsányu. Bol síce synom riadneho podžupana Antona Okolicsányu, ale jeho nezvyčajne dlhé pôsobenie na poste podnotára svedčilo o jeho nevel'kých úradníckych kvalitách. Navyše si svoju povest' pokazil pri slovných urážkach manželky domáceho pokladníka.³² Do takýchto vnútrostoličných záležitostí výrazne nezasahovala ani Kráľovská miestodržiteľská rada, ktorá dlhšie zotrúvanie tých istých úradníkov vnímala pozitívne, keďže to prispievalo ku kontinuite a kvalitnému fungovaniu stoličnej správy.

³¹ MV SR, ŠABY, f. LŽ I., KP z roku 1783, i. č. 55, s. 325-329; KP z roku 1790, i. č. 60, s. 8-14. MV SR, ŠABY, f. OŽ I., KP z roku 1781, i. č. 53, s. 205-212; KP z roku 1791, i. č. 58, s. 568, 569. SZLUHA, Liptó vármegye, ref. 5, s. 18, 19, 38, 39, 134, 135, 156, 181, 263, 348, 349, 375, 385, 403, 440-443, 478, 479, 510, 588, 592, 650, 651, 672, 673, 679, 684, 685, 689, 729, 766, 767, 774, 778, 779. NAGY, ref. 11, Horváth család. (Gradecki, Stansith †), tabuľka I. SZLUHA, Árva megye, ref. 9, Ambrózy, Sédeni nemes, +báró és Sédeni és Remetei gróf, tabuľka II, III; Bajcsy, Gezelfalvi, tabuľka I, II; Dedinszky, Nemesdedinai, tabuľka III; Kubinyi, Felsőkubini és Deménfalvi és Felsőkubini és Nagyolaszi, tabuľka XX; Meskó, Felsőkubini nemes és +báró, tabuľka XVII; Parniczky, Párnici, tabuľka I; Reviczky, Revisnyei nemes, +báró és +gróf, tabuľka II, III; Zmeskál, Domanoveczi és Lestinei, tabuľka II, III, V. SZLUHA, Nyitra vármegye I., ref. 27, Divéky, Divéki és Kis és Kisbossányi, tabuľka VII.

³² MV SR, ŠABY, f. LŽ I., vypočúvania, k. 777, i. č. 1259.

Genealogická tabuľka I

Cituj:

JANURA, Tomáš. Nepotizmus – „skrytá“ stránka fungovania Liptovskej a Oravskej stolice v 18. storočí. In *Forum Historiae*, 2011, roč. 5, č. 2. ISSN 1337-6861. http://www.forumhistoriae.sk/FH2_2011/texty_2_2011/janura.pdf

•••

Mgr. Tomáš Janura, PhD. je vedeckým pracovníkom oddelenia novoveku v Historickom ústave SAV v Bratislave. Zaoberá sa hlavne obdobím 18. storočia, venuje sa problematike úradníckych stoličných elít a vidieckych šľachtických rezidencií. Je autorom samostatnej monografie *Vidiecke šľachtické sídla v Liptovskej stolici (Liptovský Mikuláš : Žilinský samosprávny kraj, Liptovská galéria Petra Michala Bohúňa v Liptovskom Mikuláši*, v spolupráci s Historickým ústavom SAV, 2008. 127 s.) a autorom viacerých článkov (Zuzana Ševčíková – Tomáš Janura: *Nižinný hrádok v Rohovciach* In *Pamiatky a múzeá : Revue pre kultúrne dedičstvo*, 2009, roč. 58, č. 2, s. 6-13. Zuzana Zvarová – Miroslav Matejka – Tomáš Janura: *Piata kanónia v Nitre*. In *Pamiatky a múzeá : revue pre kultúrne dedičstvo*, 2010, roč. 59, č. 4, s. 43-49.).

Viac: http://history.sav.sk/cv/janura_tomas.pdf